

ČLJENA listu: U preplati
na čitavu god. K 36.—,
za polugodište K 18.—,
trimestrično K 9.—, mje-
sечно K 360, u maloprodaji
12 fil. pojedini broj.
GLASI primaju se u
upravilista trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina IV.

Broj 978.

Bitka na zapadu.

Berlin, 26. (D. u.) Službeno se javlja: U Međačkoj i na istoku nema osobitih događaja — Poglavlje generalnog stožera.

Berlin, 26. (D. u.) Iz velikog se glavnog stanu službeno javlja: Zapadno bojište: U nastavku velike bitke postigle su naše čete jučer nove uspjehe. Engleske divizije, dovedene iz Italije i iz Flandrije, i Francuzi bacili se na naše čete u očajnim navalama. Bile su poražene. Vojske generala von Below (Otto) i von der Marwitz održale su u ljudom boju punu promjenom konačno Ervillers te su u napredovanju na Achiet-le-grand zauzele Bihocourt, Biefvillers i Grevillers. Osvojile su Irles i Miraumont i prekoračile rijeku Acre. Iz Alberta navalile su novo dovedene engleske sile žestoko na širokoj fronti. U ogorčenim smo ih bojevinama suzbili. Prekoračili smo cestu Albert-Bapaume kod Courcellette i kod Pozieres. Južno od Peronne-a izsiljili si je general von Hofacker prelaz preko Somme, zauzeo na juriš uzvisinu La Malsonette, za koju su se u bici na Somme 1916. vodili žestoki bojevi, te sela Blaches i Barleux. Jake su se navale neprijatelja iskravile pred našim linijama. Vojska je generala von Huttera suzbila u ljudom boju neprijatelja kod Marcheletot i Hottencourta preko željeznice pruge Peronne-Roye. Francuzima i Englezima oteli smo žilavo branjeni Etalon. Kod Frenchesa i Bethaucourta suzbili smo francuske divizije, dovedene iz Noyona u boj. Bussy je bio osvojen. Stojimo na uzvisinama sjeverno od Noyona. Naše željeznice čete imadu vanredne zasluge za postignute uspjehe. Neumornim su svojim radom omogućile suradjivanje kontingenata, boreći se jedan polag drugoga, te su dalli vodstvu sigurnost, da svode bitku u željenu koločinu. Željeznice čete, koje su besprijekorno proveli silnu dopremu prije bitke, te sada svladavaju promet iz fronte, rade neumorno oko uspostave razorenih željezničkih pruga. Od početka bitke bila su oborenja 93 neprijateljska ljetala i 6 pripitli balona. Rtmajstor barun Richthofen postigao je svoju 67. i 68., poručnik Baumgartner svoju 32., poručnik Lörzer svoju 24., podnarednik Bühlmer svoju 23., poručnik Kroll svoju 22. i poručnik Thuy svoju 20. pobjedu. Plijen topova narasao je na 936. Više od 100 oklopnih automobila leži u osvojenim položajima. Na ostaloj zapadnoj fronti traju topnički bojevi, koji su na lorenškoj fronti narasli do velike žestine. Nastavljali smo opstrjeljavanje tvrdjave Paris. — Sa ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Berlin, 26. (D. u.) Večernji izvještaj javlja: Novi odlomak silne bitke. Na oblim stranama Somme je neprijatelj na širokoj fronti na uzmaku. Progajajući ga, prekoračimo na mnogim točkama u smjeru prema zapadu naše stare položaje od prije somske bitke u godini 1916. Stojimo pred Albertom. Lihons, Roye i Noyon su zauzeti.

Na zapadnoj se fronti nastavlja bitka. Na sjevernom krilu kod Bapauma poduzeli su Englez velike protunavale, te ponešto osporili brzo napredovanje njemačkih armeja. Za to su morali opet znatno popustiti Nijemcima u smjeru na Albert. Tamo su Nijemci opet uznapredovali i ugrožavaju pojednjake engleske postojanke u prostoru Peronnea. Zapadno i jugozapadno od Peronnea uspjelo je Nijemcima prekoračiti rijeku Sommu, te osvojiti nekoliko uporišta i sela, poznatih iz bitke na Sommi (1916.) U smjeru na Roye i Noyon srazili su se Nijemci sa novo nadolijem francuskim silama, koje se žilavu i ustajno brane. I ove nijesu ipak mogle zaustaviti toku njemačkog napredovanja. — Kako javlja Wolffov ured, izjavili su engleski časnici, da ih je njemačka navala posve prenerazila. Samo tako je moguće objasniti si tako brzo napredovanje njemačke vojske, koje je na nekojim mjestima postiglo dubinu više od 50 kilometara.

Francuski izvještaj od 23. ožujka, na večer: U okolici Novona nastavlja se bitka s ogorčenjem. Nijemci dovadaju neprestano nove čete. Naše čete uzmaju prernači kora kpo korak te poduzimaju odrješite protunavale, kojim zadavaju neprijatelju teške gubitke. Žestoki je boj trajao kod Nesesa. Ovo je mjesto opetovano palo neprijatelju u ruke, te onda bilo opet osvojeno. Topnički boj na raznim točkama fronte. Tijekom zadnje noći i današnjeg dana izbačeno bi na Reims 1375 granata.

23. ožujka, poslije podne: Francuske čete sudjeluju od 23. ožujka kod bitke, koja se je razvila na engleskoj fronti, te su nadomjestile jedan dio engleskih četa, koje su se borile u tom području. Sada vode ljudi boj u području Noyona te se bore za uzvisine na lijevom brijegu Oise sa znatnim njemačkim četama. Na sjeverozapadu Reimsa bila je dječatnost

topništva veoma žestoka u području Courcy i Olivre. U Champagni su se izjavili dva napadaja, poduzeta od Nijemaca južno od Suppe. Francuske su ophodnje dopremile zarobljenika kod Tahurea. Velika dječatnost topništva kod Arracourta i u Vogezima. U prvim satovima dana navalili su Nijemci na francuske linije južno od Clermeca i Badonvilleria. Bili su suzbijeni uz teške gubitke.

* Engleski izvještaj od 25. ožujka: Ratni ured javlja: Tijekom prijepodne 25. ožujka suzbile su naše čete na fronti od Somme sve do sjeverno od Wancourta trajne, žestoke navale sa potpunim uspjehom. Neprijatelju smo našim topništrom i našim strojnim puškama zadali teške gubitke. Naši su nisko letići aeroplani opetovano napali na napredujuća neprijateljska odjeljenja. Navalna, poduzeta poslije podne sa avježim silama, omogućila je neprijatelju, da je zapadno i jugozapadno od Bapauma u smjeru na Courcellete uznapredovalo. Južno od Peronnea bile su naše čete na nekojim mjestima zapadno od Somme ponešto potisnute natrag. Dalje na jug uspjelo je neprijatelju, da osvoji Nesle i Quescard. Svježa su pojačanja stigli u tom području u boji. Naše su čete, ma da su umorne, ipak pune nade, te se sjajno bore. Neprijatelj napreduje samo uz najteže gubitke. Naši gubici na materijalu su znatni. Izgubili smo takodjer izvještan broj tankova.

* Engleski izvještaj od 25. ožujka, u jutro: Bitka se nastavlja sa velikom žestinom na čitavoj fronti. Suzbili smo silne navale neprijatelja, poduzele jučer popodne sjeverno od Bapauma i Resvila. Samo na jednoj je točci uspijelo njemačko pješadiji da dopre do naših položaja, od kuda je bila odmah istjerana. Na drugim su tčkama bili suzbijeni neprijatelj. I dalje napadaju puščanom, strojnopoščanom i topničkom paljicom već pre naših linija i neprijatelj je su čete pretrpjele teške gubitke. Tijekom noći i u jutro rano razvile se u tom predjelu novi napadaji neprijatelja. Njemačke čete, koje su bile prešle Somme između Licourta i Braye, bile su bačene natrag na sjeverni brijež našim protunavalama.

* Engleski izvještaj od 25. ožujka, na večer: Boj, koji se opisuje kao veoma ozbiljan, odlgočio se je tijekom cijelog dana na širokim frontama južno od Peronnea, kaošto i sjeverno od Bapauma. U obliku je slučajevima navalio neprijatelj na naše položaje sa velikom silom, te nas prisilio, unatoč jučkoj obrani naših četa, da se povučemo. Neprijateljske su čete unišle u Nesle i Bapaume.

* Bitka na zapadu. Wolffov ured javlja dne 25.: Velika su skločila bogatih zaliha palo neštećena u njemačke ruke. Ne može si čovjek predočiti, koliko je odjera i živeža naša njemačka pješadija. Da sve to sa ratnim materijalom nije bilo uništeno, tunuci se time, što je neprijatelj posve izgubio glavu. Čini se, da je nastala zbrka u čitavom engleskom vodstvu. Tehničke i taktičke pripreme, kakove se vidaju na čitavom bojištu, jasno odavaju, da su Englezzi do zadnjeg časka kušali, da svoj raslinjanu obrambeni sistem izgrade do skrajnosti. To vrijedi naročito za nečuvene množine muničije i mnogobrojna skladiste, koja padaju u naše ruke. Iz izjave mnogih engleskih časnika nedvojbeno proizlazi, da nije protivnik do časa naše navale ništa znao o našim pripremama. Na uzoran je način uspjelo, da se njemačke planove drži tajnima. — Prvi je dio velike bitke u Flandriji dovršen. Dobili smo bitku kod Monchy-Cambrai-St. Quentin-La Fere. Znatan je dio engleske vojske potučen. Borimo se u liniji sjeveroistočno od crte Bapaume-Peronne-Ham. — U članku o vojničkom položaju piše pariški „Temps“ sljedeće: Pod strašnim neprijateljskim pritiskom povlači se naš saveznik Engle zprema zapadu. Sadašnja bojna linija teče cestom Arras-Peronne, a na jugu neredovitom crtom, koja počinje zapadno od Peronne, te se vuče jugoistočno od Noyona za Sommom i kraj kanala Cieza. Na sjeveru proširila se je bitka do Scarpe, na jugu do predjela Noyon. U nedjelju se je vršila borba kod Moncha, La Prux, kod Bapaume-Transloy-Combles-Maurepasa, jugozapadno od Peronne, zapadno od Pargnya, južno od Ham i jugozapadno od Chaunya. — Bernski „Tagblatt“ javlja iz Ženeve: Ovamo prisjeli putnici prijavljuju o strašnom uzbudjenju, koje se je pojavilo u čitavoj javnosti. Rijetki vlakovi, koji odilaze, su puni bieguncata. Vlada svenčica panika. Gradom se šire svakoje glasine, koje povećavaju nemir. Govori se već, da će biti odstranjeni državni arhivi i da će oblasti biti premještene. Francuska granica bit će na veće tobože opeta zatvorena.

* Glasovi novinstva o bitci na zapadu. Wolffov ured javlja: Velika bitka traje. Ljuti su bojevi skršili na različitim mjestima očajni otpor junaci braćenih se Engleza. Njihove se protunavale iskravare na paljbi njemačkog topništva i njemačke pješa-

čadi. Preko brežuljastog podnožja slijede njemačke kolone bježećem neprijatelju. Jednim su mahom mase, ukočene u dugogodišnjem oponicionom ratu elektrizovane. Čitavo se napredovanje vrši u oružanim redom. Svaku hvalu nadilaze djela austro-ugarskog i njemačkog topništva. Njemačka pješadija znade, da slijede odmah za njima teške baterije. Mogu se dakle čvrsto pouzdati na posestrinsko oružje. Čim je Bapaume bio osvojen, dovezlo se je topništvo u galopu u pozicije te počelo putati na natrpane ceste, po kojima je neprijatelj na zapadu uzmicao. Časnici i momci poznavaju područje, poznata su im mesta, uvjesine, prokoplji i rijeke. Radosni pozdravljaju poznate gradove i jura oduševljeno od boja u boji.

Iz Rusije.

Amsterdam, 26. (D. u.) „Times“ javlja: Od Semenova organizovano gibanje biva svuda podupirano. Semenovićeve su čete opeta zaposlele Kadensku, uslijed česa vladaju nad željezničkim prugama, te mogu stvoriti središte za okupljanje svih boljševičkih elemenata Istočne Sibirije. Premda drži 15.000 boljševika Vladivostok u svom posjedu, vladaju tudi ratne ladje gradom, kojega se zalihe nalaze u rukama carinarskih oblasti.

* Naš car u sjevernoj Češkoj. Iz Graslica se javlja, da je dne 26. t. m. raspločeno car u pravni ministarskog predsjednika Seidlera, da na licu mjesa izdulra težak položaj pučanstva i da se pobrine za pomoć. Iza sjajnog dočeka, priredjenog od sveukupnog pučanstva, otpuštao je car u Karlove var.

* Mirovni ugovor sa Rumunjskom. Dopisni ured javlja dne 26. t. m. iz Bukarešta: Danas u 4 sata u jutro parafirane su najvažnije političke, teritorijalne i vojničke točke mirovnog ugovora sa Rumunjskom. Parafiran je takodjer i pravno-potpiski dodatni ugovor, te glavne točke utanačenja pitanju petrouša. O ostalim će se gospodarskim pitanjima dalje raspravljati u vijećanju komisija. Prema dogovoru sa rumunjskim odašlančinom, bit će sveukupni ugovor istodobno potpisani i objavljen.

* Rat na moru. Wolffov dopisni ured javlja: Naše su podmornice uništile na sjevernom bojištu 21.000 bruto reg. tona. — Engl. admiraltet je javlja dne 25. t. m.: Ladja za traženje mina, pripadajuća ratnoj mornarici, naišla je 22. t. m. na minu te je potonula. Poginula su 2 časnika i 1 momak. — U noći na 23. t. m. potonuo je uslijed sukoba jedan ruski torped. Osim jednog časnika i jednog momka spašena je čitava posada.

* Francusko-švicarska granica je od 26. t. m. u jutro dalje opeta zatvorena.

* Američki je ratni tajnik bio, kako javlja „Vossische Zeitung“, oposvan sa fronte u London.

* Iz Španjolske. Činovnici pošte i brzojava vratili su se opet radu.

* Prilike u Rusiji. Pešanski sveučilišni profesor Mihajlo pl. Rez piše u „Pester Lloyd“ članak o sadašnjim prilikama i mogućnostima razvoja u Rusiji. Na kraju kaže ovo: „U Rusiji će se vratiti stari faktori moći, a s njima i stare težnje i mogućnosti. Vratiti će se oni, kojih su težnje bile utjelovljene u Kerenskomu; i oni, kojih je težnjama i idejama bio izraž u Miljukovu; upore svih, koji u caru vide ideal: nacionalisti, imperijalisti i čitava zajednica onih, koji žele današnje bijedno stanje, rasap Rusije. Narod, koji je za njima, prepun je vjerskih i raznih predrasuda, on je zarađan šovinizmom, anti-semitizmom i mržnjom na tudišnjice Ali ni u Rusiji nije duša sela jednaka duši grada; jedno vrijeme se i duša seli dade voditi u neprednom joj pravcu, ali konačno prevladaju njeni reakcijski nagoni. I u Francuskoj je ova klasa bila uvjek glavni potporanj svim reakcijama, koje su slijedile za revoluciju; a slično će biti i u Rusiji. U istoj mjeri, kako se vrati stara Rusija, htjeti će ona i da uspostavi stare granice Rusije. Ne imamo razloga, da ne vjerujemo, da će stari imperijalizam opet oživjeti, kad se povrate njegovi propovjednici. A taj imperijalizam nije bio napisan samo na zastavu carizma, zastupali su ga i Miljukov i Kerenski u sporazumu sa sovjeticima, koje su oni sami reprezentovali. Careve je često sami javno izjavili na ratove, a kad su ih počimali iz svoje inicijative, imali su opće raspoloženje uvjek u sebi. Zato bi se griješi carizma mogli opravdati i zbog razloga. Sa uspostavom ili bez uspostave carizma opet će zavladati šovinizam Kerenskog i Miljukovu, a pari passu s polučenim rukom pojaviti će se mogućnost pretvorbe toga šovizma u zbilju. Socijalna republika u Rusiji, ruska anarchija,

Rusiju u njene dijelove nije nikakva trajna pojava. Mi se možemo, dapače moramo okoristiti, tom pojavom, možemo danas po njoj polučiti i vrlo vrijednih i trajnih rezultata. Ali kriva je svaka politika, koja za svu budućnost predstavlja takvu, da našnu Rusiju i svoje račune bazira na toj Rusiji. Jedinstveni ruski narodni osjećaj je čvrsti, stari nerasklimani faktor trajne naravi. Nigdje i ni u čem nismo pred revolucionom opazili, da je oslabio. Tako silni svjetsko-historijski faktor ne može preko noći nestati, i teško je pomisliti, da jedan imperijalistički narod može biti spremam, da se zadovolji raspadom svoga narodnog jedinstva. Oni, koji to misle, ili ne poznaju historije ili ne znaju ljudskog srca. Svaki pojedini list u knjizi povijesti glasno prosvjedi proti ovakvog mišljenja.

* Iz Kitaja. Reuter javlja iz Pekinga dne 25. t. m.: Imenovanje Tuan-Či-Yua ministrom-predsjednikom znači političku pobedu guvernera sjevernih pokrajina. Tuan-Či-Yu imenovanja po svoj prilici neće prihvati, ako ne dobije punomoći, da uredi unutrašnje prilike bez umiješavanja sa strane predsjednika i njegovih pristaša, koli su za rat.

Iz slovenskog svijeta.

Iz Slovenije. Na uvodnom mjestu donosi „Slovenec“ pozdrav zastupniku dr. Korošcu, koji je stigao u Ljubljani, da primi na svečani način potpis za jugoslavensku deklaraciju, sakupljene do sad od slovenskih žena i djevojaka. — Narodni je zastupnik stigao u 6 sati popodne u subotu u Ljubljani, gdje je bio primljen od predstavnika slovenskih žena. Doček bio je nadahnjujući i oduševljen. Iz kolo-dvora odvezao se je vodja jugoslavenske delegacije, na magistrat, da posjeti načelniku slovenske prijestolnice, dra. Tavčara. Na večer u 8 sati obdržavao se u velikoj dvorani hotela Union sastanak, kod kojeg je učestvovao velik broj pučanstva, tako da je dvorana bila natrpana slušaocima. Uz velike svečanosti bili su jučer u 11 sati prije podne predani u dvorani Union dr. Korošcu potpis slovenskih žena za svibanjsku deklaraciju. Tom se je prigodom oključio čitava Ljubljana slovenskim trobojnicama. I ljubljanski je magistrat izvjesio slovensku zastavu.

Iz Hrvatske. Sabor je kraljevine Hrvatske, Slovunije i Dalmacije bio odgodjen na neizvjesno vrijeme. Sabor će opet biti svazan 15. travnja. — U zadnje su se doba šire svakojake vijesti, da će na mjesto koalicije doći na vladu frankovci. U samom saboru bavio se je narodni zastupnik Peršić (pravač) sa navodnom banovom demisijom, na što je ban Mihalović odgovorio: „Tako da, da bi morao demisionirati, još nije došlo“. Sve novinske vijesti o njegovu padu peštanska je vlada dementovala i uček bez njegova, banova, utjecaja. To znači, da između ministra-predsjednika i bana vlada potpuni skandal, koji nije pomutio ni to, što na autonomsoj hanskoj palači nije izvjestio madžarske zastave. — Kao još nekoji drugi gradovi, nosi i u Osijeku jedan trg imen starog krvnika Hrvatske, bana Khuena-Hédervary-a. Gradsko je zastunstvo odlučilo promijeniti ime ovom trgu u „Trg kralja Karla“. Kako „Az Est“ iz Osijeka saznao, stigla je ovih dana u Osijek obnovljest kabinetne pisarne, da kralj pristaje na ovu promjenu, ali da očekuje, da će gradsko poglavarstvo — obzirom na velike zasluge grofa Khuena za krunu i državu — njegovo ime na jedan drugi dostojni način ovjekovjećiti. „Jutarnji List“ javlja, da bi se uvaženo zastupstvo protilivo, da se ikoja ulica u Osijeku nazove po bana Khuena-Hédervary-u. Nu mi držimo, da se i u tom slučaju možemo pokorvati. Bit će svakako u Osijeku kojekakva zloglasna ulica, za koju se nije našao još podesan naziv. Neka se ju prekrsti u ulici bana Khuena-Hédervary-a, a time će biti i prestiž hrvatskog naroda uvećan i sam bana Khuena-Hédervary po zasluzi počašten.

Karlovac za samoodređenje naroda. Žitelji grada Karlovaca šalju nam ovu izjavu: „Potpisani žitelji grada Karlovaca pozdravljaju rezoluciju „Jugoslavenskog kluba“ u Beču od 30. maja 1917. kao osnovu i putokaz za opći politički program trojmenoga naroda, u jedinstvenu narodnu državu, na temelju prava samoodređenja, a uz očuvanje historijskih imena i plemenskih osobina svakog pojedinog naroda, te na najvišoj demokratskoj podlozi. U Karlovu mjeseca februara 1918. Ovu izjavu potpisalo je 3575 karlovačkih žitelja muškoga i ženskoga spola, a potpisalo bi ih najmanje još hiljadu, da nije teritorij grada Karlovca preorgroman, a mnogo sešta raštrkano, te da se potpisi nisu kupili u ovo doba, kada su uslijed nevremena i blata pristupi do mnogih sešta vrlo teščani.“

Njemačka i jugoslavensko pitanje. Nedavno su se raširile vijesti, da se njemačka vjada mnogo interesira za jugoslavensko pitanje i njegovo rješenje. Službeni njemački list „Norddeutsche N. Zeitung“ je te glasine dementovao, pa su taj dementi zabilježile i sve naše novine. Ljubljanski „Slovenski Narod“ donosi danas unatoč tog službenog dementiranja slijedeće: Iz najpouzdanijeg vreća može se

javiti, da se njemačka vlast u velike interesira za rješenje jugoslavenskog pitanja, kojega drži najvećim i glavnim problemom u monarkiji. Njemačka je dapače vlastima monarkije podnijela i konkretne pretnote, kako bi se to važno pitanje imalo riješiti. Ti predlozi su dapače mnogo širi i da ekovidniji negoli obećanja austrijskog ministra-predsjednika dra. Seidlera, jer se za rješavanje jugoslavenskog pitanja ne drže granica krunovina austrijskih. — Konačno „Slovenski Narod“ veli, da će o tim njemačkim predložima u skoro vrijeme moći još opširnije izvijestiti.

Rekvizicije u Poljskoj. „Glos Narodu“ tuži se na bezobzirne revkzicije, koje se u posljednjih dana provede u kraljevini Poljskoj. Pučanstvu u kraljevini oduzimaju se posljednje zalihe žita i peradi. List zaključuje bijesku riječima: Ove bezobzirne revkzicije mogu se samo tim protumačiti, da sa vezničke čete traže ukrajinsku pšenicu, koja po najnovijim znanstvenim istraživanjima mjesto u Ukrajini raste na — Visli.

Iz Poljske. Pripravljaju se novo rješenje poljskog pitanja na osnovi, da se Poljaci konačno odreknu poljskih pokrajina u Njemačkoj. Ovo je rješenje poljskog pitanja sadržano u tako zvanoj berlinskoj deklaraciji. Ovo se pitanje razglaba još ujutru živalino. Jedne stranke odbijaju ovu deklaraciju bezobzirno uz obrazloženje, da prijeti poljskoj cjevorostnosti, druge razmišljaju, bi li prihvatile njemačku deklaraciju, koja je zapravo jedini izlaz za Poljake. „Gazetta Poranna“ piše o tome: Berlinska deklaracija ne uzima uopće u obzir ujedinenja kraljevine Poljske sa Galicijom, te je veliko pitanje, hoće li većna poljskih stranaka prihvati tu deklaraciju. Prije definitivnih odluka o prihvatu njemačke deklaracije morat će se sve stranke sporazumjeti s dotičnim faktorima poljske države. Prihvati li poljska država od Njemačaca predložene joj uvjete, moglo bi se računati na promjenu Brest-Litovskoga ugovora pogledom na Cholmsku zemlju.

Domaće vijesti.

Za našu narodnu državu. Primamo sljedeću izjavu: Na podlozi raznih iskustava u boju za demokratizam i njegovih ciljeva došli smo članovi Izobraževalnoga i potpornog društva za Pulu i okolicu do osvjedočenja, da je glavna zapriječka, da se obiljni demokratična ideja i njezini ciljevi u prvom redu rješenje narodnog pitanja. Upravo iz ove, prije iskušane spoznaje došli smo do zaključka, da je nužno potrebno, e bi se čini prije rješito ovo pitanje zádobrobit ljudstva i same države, te da se za sva vremena odstrani narodnosni boj, koji je najveća zapriječka u kulturnom i socijalnom razvoju ljudstva. Da se priovedu ova načela općih pučkih želja vidimo realnu i fundamentalnu podlogu u Jugoslavenskoj deklaraciji, iznesenoj u državnom vijeću 30. svibnja 1917., koju potpisujemo zavedajući se njezine koristi. Pula, 26. ožujka 1918. Priljubljeno na sjeđnicu odbora dne 23. ožujka 1918. Odbor radničkog Izobraževalno-potpornog društva za Pulu i okolicu u imu 72 člana. Potpisani: Ivan Leskovec, Martin Jeličić, Josip Sloković, Liberat Sloković, Anton Franković, Jakov Licul, Mihail Nežnar.

Dloba živeža. Aprovizaciona komisija saopćuje: Počasni današnjim danom dijelit će se u dućanima aprovizacijske na Viškom trgu, u Albrechtovoj ulici, u ulici Verudella i Vla Lacea slijedeće živežne namirnice za mjesec travanj: 35 dkg. pekmeza po 4.60 kruna kilogram; 10 dkg. sira po 16 kruna kg.; 30 dkg. kavljog surogata po 8.50 kruna kg.; 4 jaja po 1 krunu komad.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 3401.

Dnevne vijesti.

Zašto? Bojevi za slobodu, revolucija, poučeni krvavi izgredi, propast carizma i carističke Ruskije, sav ovaj kaos dogadjaja osvanuo je u dušama milijunskih ruskih vojske na fronti od 2000 kilometara, više kao osjećaj negoli kao odredjena misao, strašna i kobna misao: Zašto? Dogodilo je muka na fronti, patnja-vojnika odtudjila ga idejama, koje vežu pojedince uz obitelj i društvo. Svaki je čovjek gledao svom sigurnom i strašnom udesu, koji ga svakako čeka, svaki trenutak, i dane i mjeseci u trajnom strahu i trepetu, u oči. Bio je u stanju razbojnika, kojega čekaju vješala, ali koji će možda biti pomilovan, slučajno, jer se je krajem ro. lo sru ili je predsjednik republike bio razdragan i dobro razpoložen. I ova se neizvjesnost, ova se muka produžuje za godine i godine. Tko ih je na to odsudio? Ta nijesu počinili nikakva razbojništva! Misao je radnja misao: zašto topovi i mitraljeze proti bratu, koji je isto tako odsudjen na onaj vještački trepet, na onaj isti strah, da gleda vješala i čeka krvnica uz nadu, da krvnik ne će doći. Mi ljudi u zaledju, mi ne shvaćamo to rasploženje, mi ne slutimo sliu ovih misli, koje su doduše obektivno grozne ali nemaju za nas subjektivnog značenja, jer nijesmo vojnici, jer ne držemo pred smrću, jer ne živimo život fronte i ljudi na fronti. Samo radi tog užasnog, sverazornog pitanja „zašto?“, koje se je nametnuto milijunima od Rige do rumunjske granice, raspašta se je silna obrambena gradjevinu, zamuknuli su topovi, baćene su puške, raspustilo se strjelivo. I nisu još bili u stanju da odgonetnu taj užasni smisao, rasplamsala se već nova, golema bitka, srazile se vojske najprosvjetljenijih naroda na svijetu, protekli je opet krv potoci, zagušile se hiljade i hiljade u otvorenim parama i plinovima, a bitka se bije dalje i „civilizovani“ si narodi prave uzajamno poklonje — da su se hrabro borili! Vascijeli svijet klanja se velikoj žrtvi spasitelja Krista:

umro je na križu, da potvrdi svojom krviju vjeru u vječno mladu, vječno živu i vječno sjajnu ideju jednakosti, bratstva i slobode ljudske. To shvaća i ruski mužik, ali ovo razaranje, ovo besljivo uništavanje ljudskih života i vrijednosti, ne. Ruski je mužik posumnjava u ideju današnjeg rata; a prosvjetljeni narodi su postali „praktični“ mislioci; samo-ubojsvo države počinjeno iz uvjerenja, iz osvjeđenja, da su svi narodi jednako plemeniti, da se silnim izgledom do kaže jakost vjere, izgleda im smještinu, „Vorwärts“ i slični „radikalni“ listovi, shvaćaju bolje značenje bitke na zapadu! Scheidemann ili Seitz neće zaboljeti glava od onog „zašto“ ruskog mužka. Ali ideja pobijeduje. Jedino je onaj boj opravdan, koji ide za tim, da oslobodi svijet od kobnih predrasuda, koji hoće da oslobodja ljudi i narode, koji ih izbjavljuje, a ne ubija mržnjom. Ne živimo radi toga, da radjamo djecu za neprijateljske metke, ne živimo samo zbog kukavnog života: mi svi vjerujemo, da radimo i živimo za jedan stalni i silan razvoj, koji će usrećiti narode i pojedincu u narodu, koji će tjelesno i duševno počaći ljudi na zemlji, da obnovimo raj na zemlji: da postignemo onaj ideal, koji lebdi i je ujek lebdio patničkom narodu pred očima: oslobodjenje naroda od muka i patnja, jednaka sreća i jednako blagostanje za sve. Samo to je boj, koji imade svrhu, a za sve ostalo vrijedi onaj: zašto?

Organizirana borba. „Novine“ pišu: Politička taktika Beča i Pešte prema južnim Slavenima promjenila se iz temelja, ali je cijeli borbi ostao isti. Do sada su se Madžari i Nijemci oprigli rukama i nogama protiv južnog trijaliniza, protiv jednojezične i jednonarodne velike hrvatske države, koja bi i te kako bila pogibeljna za njemačke i madžarske „drangove“ prema istoku i jugu. Radi toga su u „velikoj“ Hrvatskoj vještom rukom znali organizirati otpor protiv trijaliniza, a na prvo su mjesto borbe linije postavili zloglasnoga Khuena-Hédervaryja, koji je kroz punih dvadeset godina znao vještom rukom izrabljivati Hrvate protiv Srba i Srbe protiv Hrvata. Trijalinističko „veleždajništvo“ bilo je proganjano na najbrutalniji način. Međutim, ova je rat otvorio našim jedinstvenom narodu Hrvata, Slovenaca i Srba oči i on je prozrio luknju igru protivnika. Ideja zajedničke obrane, narodnog ujedinjenja nikla je sama po sebi i zadobila toliku moć, kao što ni jedan narodni pokret na jugu. Sad su opet Nijemci i Madžari podigli glave i stali kukom i motikom protiv jugoslavenskih „ždajaca“. Svoje su pristale naši u taboru ljudi, koji bi imali voditi borbu za „čisto“ hrvatsvo. Nijemci su i Madžari za čudo postali silno zabrinuti za budućnost Hrvata, koji da bi se imali utopiti u jugoslavensku. Borba protiv „jugoslavenske“ države s njihove strane mnogo je ogorčujuća negoli protiv trijaliniza. U trijalinističkom sustavu monarkije mogli bi oni još ujek naći na jugu mutika, a u slobodnoj jugoslavenskoj državi bit će ovakvi ljudi naprosti onemogućeni i pregnani preko granica. Osim toga trijalinizam nije tražio Slovence, a jugoslovenstvo ih traži. Ko prati pisanje bečke i peštanske štampe, opazi će, da su Madžari i Nijemci spremili organiziranu navalu na naše narodne značilje, da su inobilizirali sve svoje javno miljenje protiv Hrvata, Slovenaca i Srba. Moramo priznati, da nam donjekolikso ova mobilizacija, jer ona svjedoči, da mi ipak ne ćemo raditi kao do sada prema onoj: državu se brda, rodio se mišlja da nijesmo sada vikači, već da znamo zasukati i rukave. Protiv protivničke mobilizacije postavimo mi mobilizaciju svih narodnih vrednota. Ta organizirana mobilizacija mora biti to spretnije provedena, što se moramo boriti na dvije fronte, protiv unutarnjih protivnika, kojih vo je udaraju u ledja, i protiv Izvanjih. Svakako treba da si ponajprije ledja osiguramo to više, što su vodje domaćih protivnika postali na žalost u neku ruku policijski konfidenti, denuncijanti u najgorjem smislu riječi, takovi denuncijanti, kakovi nisu ni sami pangernani. Njihova je navala i po tonu opasna, što se ne obazire ni na kakove etične principe i što zastupaju boljevičke teorije gledom na osobne persecucije. Mi ponovno ističemo: samo mobilizirani, organizirani narod odnijet će pobjedu u ovo doba opće mobilizacije. Sad je vrijeme, da svaka naša narodna jedinica odbaci od sebe strah, pesimizam, apatiju, izludost, Izgovor, da se ne voli zanimati za politiku. Ovdje se ne radi o politici, nego o narodu. Zato moraju svi jurnuti u prve narodne redove.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Hoće zbijati šale!

Veseloigrna u 3 čina.

Početak: 2.30, 3.50, 5.10, 6.30.

Neprekidne predstave.

Ulažnina: I. prost. 1 K; II. 40 K

Uči se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Traži se

snažna žena ili djevojka za sve kućne poslove, kao i jedan dječak kao čuvar konja.

Upitati se u restoranu Silića, ulica Franja Ferdinanda.

Gradjevno drvo

kao daske svake debilne i gredice mogu se kupiti kod Celestija Franeškina u Šišanskoj ulici br. 47.

Sjetite se naše pozrtovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

oooooooooooo

Konsumno društvo mornarice izdavati će članovima slaninu kako slijedi:

Srijedu (27.) od broja 3001 — 5000

Cetvrtak (28.) „ „ „ 5001 — 7000

te onim članovima, koji su upisani samo za ratno doba.

oooooooooooo